

28.12.2021

Коллективне звернення громадських організацій щодо важливості збереження
Держводагентства при Міндовкілля

У публічному просторі розповсюджується інформація про те, що Державне агентство водних ресурсів України (далі - ДАВР) планують забрати у Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України і передати його безпосередньо до КМУ, водночас відновлюючи у ДАВР повноваження у сфері меліорації. Ми виступаємо проти даної оптимізації центральних органів виконавчої влади і вважаємо, що ДАВР повинен залишитися в підпорядкуванні Міндовкілля.

Аналізуючи органи, які безпосередньо підпорядковуються КМУ (Фонд державного майна України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Державна регуляторна служба України, Державна служба статистики України тощо), складно зрозуміти логічність віднесення ДАВР до цього переліку, бо водні ресурси, на відміну від питань вище зазначених органів, є специфічним об'єктом регулювання у межах Міндовкілля.

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів є головним органом, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки. Тому основна роль у частині охорони, відтворення водних ресурсів відводиться Міндовкіллю.

Нижче окреслимо основні ризики:

1. Зміна підходу до водних ресурсів не як об'єкту охорони, а як об'єкту використання і споживання для зрошення.

Відповідно до концепції, яку пропонують в Уряді, у межах ДАВР планують об'єднати функції управління поверхневими водними ресурсами, меліоративними системами та меліорацію загалом. Існує великий ризик пріоритизації питання здійснення меліорації без вжиття відповідних заходів до охорони, відтворення водних ресурсів, адаптації до зміни клімату.

В той час, як Європейський Союз планує забезпечити частку органічного землеробства мінімум в 25% від сільськогосподарських угідь до 2030 року з метою зменшення впливів на зміну клімату, скорочення втрат біорізноманіття та перешкоджання втратам водних ресурсів, а також відвести 10% сільськогосподарських територій під ландшафти з високим біорізноманіттям, запроваджує відновлення вільної течії річок, Україна не ставить перед собою таких цілей, а планує забирати ще більше водних ресурсів для зрошення. До 2030 року заплановано досягти лише 3% частки угідь з органічним землеробством, про відновлення вільної течії річок та природних болотних комплексів взагалі мова не йде.

Пропоноване рішення щодо виведення ДАВР з підпорядкування Міндовкілля несе низку серйозних ризиків погіршення стану навколишнього природного середовища.

У Рішенні РНБО від 30 липня 2021 року "Про стан водних ресурсів України" чітко вказано, що існує "високий рівень ризиків для водних об'єктів, зумовлений значним забрудненням та виснаженістю, недостатністю адаптаційних можливостей водогосподарської галузі до негативних процесів зміни клімату". Тому без достатнього

розуміння та пріоритету довкіллевих факторів, ризики для сектору будуть тільки підвищуватися.

2. Зупинка реформи управління водними ресурсами відповідно до Водної Рамкової Директиви ЄС та інших реформ відповідно до Угоди про Асоціацію з ЄС

ДАВР тісно пов'язане з Міндовкіллям у процесі розробки і впровадження Планів управління річковими басейнами. Даний процес триває з 2020 року і продовжиться до 2024 року.

Тому важливо якісно і оперативно виконати заплановані заходи, щоб запустити стає управління водними ресурсами за басейновим принципом та досягнути доброго стану вод в Україні.

Дані структурні зміни можуть заблокувати здійснення поточних реформ у сфері управління водних ресурсів, впровадження Водної Рамкової Директиви, Нітратної Директиви та інших важливих реформ.

3. Виснаження і збільшення антропогенного навантаження на водні ресурси.

Водні ресурси і водночас промисловість, яка їх використовує, є вразливими до зміни клімату і тому має бути комплексний підхід до розроблення заходів з адаптації до зміни клімату. Відповідно до дослідження "Аналіз впливу кліматичних змін на водні ресурси України" велика частина території України вже нині характеризується низьким рівнем забезпеченості водними ресурсами і високим ступенем вразливості до кліматичних змін.

Міндовкілля є основним органом у питаннях адаптації та підвищення опірності до зміни клімату. Тому важливо, щоб Держводагентство і питання "управління водними ресурсами" залишилось саме у полі зору Міндовкілля, щоб забезпечити водну і загалом національну безпеку України.

4. Невідповідність Водному кодексу та іншим законам України.

Відповідно до Водного кодексу України немає визначеного "органу, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері водного господарства". Також з'являється питання щодо невідповідності ЗУ "Про центральні органи виконавчої влади", зокрема агентство виступає як центральний орган виконавчої влади, що утворюється для виконання окремих функцій з реалізації державної політики і зокрема більшість функцій складаються з управління об'єктами державної власності. Тому дані зміни в оптимізації центральних органів виконавчої влади не відповідають принципам законності.

Тому ми закликаємо КМУ, Прем'єр-міністра зберегти ДАВР при природоохоронному органі – Міндовкілля.

Громадські організації:

ГО "Центр екологічних ініціатив "Екодія"

МБО "Екологія - Право - Людина"

ГО "Українська природоохоронна група"

ГО "Екоклуб"

ГС "Всесвітній Фонд Природи Україна"

ГО "Екопарк Осокорки"

ГО "Чорноморський жіночий клуб"

ГО “Екологічно-гуманітарне об’єднання Зелений світ”
ГО “Еколтава”
ГО “Флора”
ГО “Центр міжнародного співробітництва і впровадження проєктів”
Молодіжна громадсько-екологічна організація “Наш дім - Манява”
ГО “ФОРЗА”
ГО “Екосенс”
ГО “ЛіС”
ГО “Zero Waste Society”